

Ulricehamns kommun

kommun@ulricehamn.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Tvärreds skola

i Ulricehamns kommun

Uppföljning av tillsyn i Tvärreds skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Ulricehamns kommun under hösten 2016. Skolinspektionen fattade den 12 januari 2017 beslut efter tillsyn för Tvärreds skola. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Ulricehamns kommun inkom med den 11 april 2017, de kompletterande uppgifter som huvudmannen inkom med den 10 oktober 2017 och uppgifter från de intervjuer som Skolinspektionen genomförde vid ett uppföljningsbesök den 19 september 2017.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Ulricehamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
3. Bedömning och betygssättning		
Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling.	Föreläggande	2018-02-22
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2018-02-22

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan.	Brist avhjälp
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.	Brist avhjälp
Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.	Brist avhjälp
Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ulricehamns kommun att senast den 22 februari 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Ulricehamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Lärarna ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, samt muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven.

*Motivering till bedömning av brist**Skolinspektionens tidigare beslut*

Skolinspektionen bedömde i beslut den 12 januari 2017 att eleverna inte kontinuerligt informerades om sin kunskapsutveckling. Bedömningen gjordes mot bakgrund av att det var oklart för eleverna vad de skulle göra för att nå längre och utmanas mer i syfte att nå så långt som möjligt utifrån sina individuella behov. Lärarna informerade inte heller eleverna om hur de skulle utveckla sina uppgifter och förmågor. Huvudmannen förelades därför att senast den 10 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen har den 11 april 2017 inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder till Skolinspektionen. I redovisningen framgår att en elevenkät i syfte att få en bild av elevernas förståelse för vad som krävs för att nå en högre måluppfyllelse genomförts, att sambedömning av nationella prov sker centralt i kommunen, att nätverksträffar initierades under hösten 2016 i syfte att skapa en likvärdighet kring bedömning och betygssättning, och att framtida nätverksträffar kommer att inkludera samtliga ämnen och inte vara begränsade till tre ämnen som idag.

I den komplettering som huvudmannen inkom med den 10 oktober 2017 framkom att ytterligare en enkät genomförts under inledningen av oktober 2017 i syfte att kartlägga elevernas förståelse och kunskap om vad som förväntas och krävs av dem för att uppnå de olika betygsnivåerna. Denna enkät kommer även att genomföras i mars 2018 igen med förhoppningen att eleverna då ska ha fått en ökad förståelse och kunskap.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Vid Skolinspektionens intervju den 19 september 2017 med elever i årskurserna 4-6 säger eleverna att de inte känner till vad som krävs för att de på en uppgift ska nå olika kvalitetsnivåer och säger vidare att man får tänka ut det själv. Eleverna säger att det är bra om de känner till kunskapskraven, för att kunna träna på rätt saker i de olika ämnena och för att veta vad som krävs innan årskurs 6 när man får betyg. De säger vidare att de inte vet vad som krävs när de arbetar med ett arbetsområde eller vad de behöver få med i ett arbete, men att de vill få den informationen. Eleverna säger att de inte vet hur de ligger till i SO- eller NO-ämnena, eller i idrott och hälsa. Någon elev berättar att de vid något tillfälle tränat på att bedöma texter i svenska, men att de i övriga ämnen inte gjort något liknande. För att veta om de behöver träna mer på något i något

ämne säger en elev att de gjort tester i matematik och genom dessa fick reda på hur de låg till i ämnet och en annan elev säger att de i en klass fick en sammanställning av saker som de skulle kunna.

Lärarna berättar vid Skolinspektionens intervju att arbetet med att skapa en likvärdighet kring bedömningar av elevernas kunskaper som genomfördes under hösten 2016 till viss del avstannat. Tiden som tidigare var avsatt för kollegialt lärande läggs nu på Läslyftet. Lärarna säger att de bara pratat om hur de kan göra i svenskämnet för att förklara för eleverna vad som krävs för att uppnå olika betygsnivåer, men inte i övriga ämnen. Vidare ger lärarna exempel på aktiviteter som de genomfört i framför allt svenskämnet i syfte att öka elevernas medvetenhet om vad som krävs i olika uppgifter, men bekräftar att eleverna är osäkra på vad som krävs för att nå olika kunskapsnivåer.

Vid Skolinspektionens intervju med rektorn och biträdande rektorn säger de att Läslyftet som lärarna deltar i kan hjälpa till att medvetandegöra lärarna om betyg och bedömning. Rektorerna säger vidare att det ser olika ut för eleverna i olika ämnen, och att det även är olika hur lärarna arbetar för att tydliggöra kunskapskraven. Rektorerna säger att de har planerat att ha diskussioner med lärarna vid mitten av innevarande hösttermin, om hur eleverna medvetandegörs om sin utveckling. Vid detta tillfälle ska även en avstämning av elevernas kunskapsutveckling genomföras.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen är skolans mål att varje elev utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna. Läraren ska vidare utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

I *Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen* och kommentarer till dessa (s.10, 18-19) sägs att kunskapskraven utgår från de förmågor som sammanfattas i ämnets syfte och det centrala innehållet och beskriver vilket kunnande som krävs för godtagbara kunskaper i vissa årskurser och för olika betyg. Läraren ska i undervisningen se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som sker i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur eleverna ska få visa sina kunskaper. Läraren ansvarar alltså för att leda undervisningen och tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Läraren ska även kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Tvärreds skola fortfarande inte kontinuerligt informerar eleverna om deras utveckling i de olika ämnena. Skolinspektionen gör denna bedömning utifrån att lärarna, även om de i något enskilda ämne och vid något enskilda tillfälle visat på olika kvalitéer i en arbetsuppgift, ännu inte tillräckligt informerar eleverna om deras utveckling. Eleverna känner inte till vad som krävs för att nå de olika betygsstegen vilket inverkar på deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt utifrån deras individuella förutsättningar. Huvudmannen har redovisat vidtagna åtgärder, såsom nätverksträffar för att utveckla likvärdigheten i bedömning och betygssättning, men enligt vad som framkommit vid Skolinspektionens besök har dessa insatser avstannat och inte utökats till att inkludera samtliga ämnen. De insatser som huvudmannen redovisar har därför inte givit någon utökad förståelse för eleverna gällande bedömning och betygssättning. Även om enkäter genomförts för att visa på vilka insatser som behöver göras för att öka elevernas förståelse för vad som krävs för att nå olika kunskapskrav så har inte heller något resultat utifrån dessa enkäter kunnat avläsas, utan det kommer att kunna ske först i mars 2018.

Motivering till val av verktyg

Ulricehamns kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Ulricehamns kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet*Beskrivning av arbetsområdet*

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, eleohälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Ulricehamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Rektor ska se till att elevhälsan arbetar främst hälsofrämjande och förebyggande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 12 januari 2017 att det fanns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Huvudmannen förelades därför att senast den 10 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Skolinspektionen konstaterade i beslutet att elevhälsan inte främst arbetade förebyggande och hälsofrämjande utan till största delen istället arbetade åtgärdande för enskilda elever.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen har den 10 april 2017 inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder till Skolinspektionen samt en komplettering den 10 oktober 2017. I redovisningen framgår att skolans kurator tagit fram ett material för att tydliggöra begreppen förebyggande och hälsofrämjande arbete och att diskussioner hållits kring detta. Det framgår vidare att elevhälsan tillsammans med personalen på Tvärreds skola ska utforma en plan för utvecklingen av detta arbete vid Tvärreds skola.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Vid Skolinspektionens intervjuer med rektor och biträdande rektor, och med lärarna, säger de att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet skulle ha startat upp under hösten 2017, men att detta blivit fördröjt beroende på rektorsbyten. Arbetet är istället tänkt att starta upp till våren 2018. De säger vidare att det i nuläget görs enskilda förebyggande insatser från elevhälsans representanter, även om rektorerna också säger att psykologen inte varit involverad i något sådant arbete.

Vid Skolinspektionens intervju med representanter för elevhälsan säger de att de inte gör något förebyggande och hälsofrämjande arbete men att de startat en

planering för det. Kurator har även gjort en sammanställning av vad ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt innebär och presenterat detta för alla kommunens skolor och samtliga rektorer. Representanterna säger vidare att de, i och med sammanställningen, har en gemensam grund att stå på. Utifrån sammanställningen så ska elevhälsan tillsammans med pedagogerna planera det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. De säger vidare att de vill inventera det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som redan finns på skolenheten och fortsätta med det som redan är bra. De säger att elevhälsan i nuläget främst arbetar på individnivå, både åtgärdande och hälsofrämjande, men ger också exempel på enskilda insatser som de anser vara förebyggande.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoseas. I förarbetena till skollagen anges bland annat att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. De mer generellt inriktade uppgifterna, till skillnad från det individuellt inriktade arbetet, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (prop. 2009/10:165, s.276-277 och 656-657).

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan fortfarande inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande vid Tvärreds skola. Skolinspektionen gör denna bedömning utifrån att elevhälsans arbete främst är på individnivå och att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet endast befinner sig i ett planeringsstadium och att det ännu inte kommit igång. Av uppföljningen framkommer att elevhälsan visserligen gör enskilda förebyggande insatser men att psykologen inte varit involverad i dessa. I övrigt framkommer att man endast inventerat och börjat planera för att ett förebyggande och hälsofrämjande arbete ska påbörjas under våren 2018. Att ett förebyggande och hälsofrämjande arbete planeras är inte tillräckligt för att uppfylla lagens krav.

Motivering till val av verktyg

Ulricehamn kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Ulricehamn kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Ulricehamns kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 3 Kursplaner)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Ulricehamns kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning, kompletteringen av denna redovisning och det som framkom vid Skolinspektionens uppföljningsbesök.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Ulricehamns kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Ulricehamns kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning, kompletteringen av denna redovisning och det som framkom vid Skolinspektionens uppföljningsbesök.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Ulricehamns kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 33 § införelagen)
- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Ulricehamns kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Denna bedömning görs utifrån kommunens skriftliga redovisning och det som framkom vid Skolinspektionens uppföljningsbesök.

Beslut

2017-11-01
13 (13)
Dnr 43-2016:4713

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Maria Larsson
Utredare / Föredragande